

ترجمہ احوال معروف کرخی

نقل از:

پایگاه علوم و معارف اسلام،

مکتوبات خطی آیت الله سید محمد حسین حسینی طهرانی

<http://www.maarefislam.net/yadashthayekhatai/jongha/jong18/page18.126.htm>

تدريجاً احوال معروف كرخي

ص ۱۱

ابن خلکان در دیباچہ الاعیان، طبع قدیم، ج ۲ ص ۵۵۵، ص ۵۵۳ شرح ^{عل} معروف کرض را بگونه آورده است :

(أبو محرز معروف بن فیروز، وقيل الفيروزي، وقيل الكرخي الصالح المشهور)
 وهو من موالى علي بن موسى الرضا، وقد تقدم ذكره، وكان أبواه نصرانيين ؛
 فأسلموا إلى مؤدبهم وهو صبيث . وكان المراد بـ فيقول له : قل : ثالث ثلاثة ؛
 فيقول معروف : بل هو الواحد ؛ فيضربه المعلم على ذللاً ضرباً مبرحاً ؛
 فتهرب منه . وكان أبواه هيرلان : ليستد ببيع ابنا علي أي دين شاء ؛ ففوا ^{خفته}
 عليه .

تم ایندہ اسلام علی ید علی بن موسی الرضی، ورجع الی أبویہ ؛ فذکر البَابَ فَعِيلٌ لَهُ
 مِنَ الْبَابِ ؟! فقال ، معروف . فقيل له : علی ای دین ؟! فقال علی
 الإسلام . فأسلم أبواه .

وكان مشهوراً بإجابة الدعوى ؛ وأهل بغداد يستسفون بغيره ^{مطعون}
 قبر معروف ، ندى ابق مجرب .

وكان سرى السقطي المقدم ذكره تلميذه ؛ وقال له يوماً : إذا كانت لك
 حاجة إلى رسد تعالى ، فأقيم عليّ بي ؛ وقال سرى السقطي : رأيت معروفًا الكرخي

تدعيه أحلام معروف الكرخي

في النعم كأنه تحت العرش والباري جلت قدرته يقول بملكته: من هذا؟
هم يقولون: أنت تعلم يا ربنا! فقال: هذا معروف الكرخي سكر من جبن،
فلا يفتق الألفاظ.

وقال معروف: قال لي بعض أصحاب واد الطائي: إياك إن تترك
العمل! فإن ذلك الذي يقربك إلى ربي مولا!
قلت: وما ذاك العمل؟ قال: وهام الطاعة لملا، وحرمة المسلمين،
والنهي لهم.

وقال محمد بن الحسن: سمعت أبي يقول: رأيت معروفا الكرخي في النعم
بعد موته؛ فقلت له: ما فعل رسد باب؟ فقال: غفر لي.

فقلت: بزهد وورع؟ قال: لا. بل يقبول موعظة ابن السما؛
ولزوى الفخر، ومحبوب الفقراء. وكانت موعظة ابن السما في ما رواه معروف:
قال: كنت مارا بالكوفة؛ فوقف على رجل يقال له: ابن السما؛
وهو يعيظ الناس. فقال في خلال كلامه:

من أعرض عن ربه بكليته؛ أعرض عنه ربه جملة؛ ومن أقبل على ربه تعالى
بتقلبه؛ أقبل ربه تعالى برحمته عليه، وأقبل بوجه الخلق إليه. ومن كان

مَرَّةً وَ مَرَّةً فَأَسَدُ تَعَالَى بِرَجْمِهِ وَقَتًا مَا فَوَّعَ كَلَامَهُ فِي تَلْبِيٍّ وَأَقْبَلْتُ عَلَيَّ تَعَالَى؛
وَتَرَكْتُ جَمِيعَ مَا كُنْتُ عَلَيْهِ إِلَّا خِدْمَةَ مَوْلَايَ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرَّضِيِّ.

وَذَكَرْتُ هَذَا الْكَلَامَ لِمَوْلَايَ؛ فَقَالَ: تَكْفِيَابُ هَذِهِ الْمَوْعِظَاتِ إِنْ أَنْعَمْتَ!

وَقَدْ تَقَدَّمَ ذِكْرُ ابْنِ السَّمَاءِ فِي الْمَجْتَمِعِ.

وَقِيلَ لِمَعْرُوفٍ فِي مَرَضٍ وَفَاتَهُ: أَوْصِ! فَقَالَ: إِذَا مِتُّ فَصَدِّقُوا بِعَمِّي!

فِي نَفْسِ أُرَيْدَانَ أَخْرَجَ مِنَ الدُّنْيَا عَمِيَانًا كَمَا وَخَلَهَا عَمِيَانًا.

وَمَرَّ مَعْرُوفٌ بِسَقَاءٍ وَهُوَ يَقُولُ: حِمٌّ أَسَدٌ مِنْ يَشْرِبُ! فَقَدَّمَ وَشَرِبَ

وَكَانَ صَائِمًا. فَقِيلَ لَهُ: أَلَمْ تَكُ صَائِمًا؟ فَقَالَ: بَلَى وَكُنْتُ جَوْتُ عِيَاءَهُ

وَأَخْبَارُ مَعْرُوفٍ وَمَحَاسِنُهُ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُعَدَّ؛ وَتُرْفِي سَنَةً مَائَتَيْ

وَقِيلَ: إِحْدَى وَمَائَتَيْ؛ وَقِيلَ: أَرْبَعٌ وَمَائَتَيْ بَعْدَ ذَلِكَ وَقَبْرُهُ مَشْهُورٌ بِأَنْزَارِ

رَجْمِهِ تَعَالَى.

وَالْكَرْخِيُّ بَفَتْحِ الْكَافِ وَسُكُونِ الرَّاءِ وَبَعْدَهَا خَاءٌ مَعْجَمَةٌ هَذِهِ النَّسَبَةُ

إِلَى الْكَرْخِ، وَهِيَ اسْمٌ تَسَعُ مَوَاضِعَ ذِكْرُهَا الْيَاقُوتُ الْحَمَوِيُّ فِي كِتَابِهِ نَزَا شَهْرًا كَرِخَ بَعْدَ

وَالصَّحِيحُ أَنَّ مَعْرُوفَ الْكَرْخِيِّ مِنْهُ. وَقِيلَ: مِنْ كَرِخٍ جَدَّانِ بَعْضُ الْجَيْمِ وَتَشْدِيدُ الدَّالِ الْمَهْلَةِ

وَبَعْدَ الْآلِفِ نُونٌ. وَهِيَ بَلِيدَةٌ بِالْعِرَاقِ تَفْصُلُ بَيْنَ وِلَايَةِ خَائِنِقَيْنِ وَشَهْرٍ زُرَّ،

ترجمه احوال معروف کرخی

والله تعالى أعلم بالصواب . انتهى ترجمه معروف از وصیة الامیران .

تذری در آثار الرجال ج ۹ ص ۵ ترجمه احوال معروف و بطور بسیار مختصر و بطور تقریباً مستحسن آمده است ؛ به نظر که ذاب این ابن امینت که : مطالب خواننده را یک ششروزه و بیخواب نماید بنظر تحفیری نگردد . درباره معروف بگویند :

[معروف] - الکرضی قال دنی لرین البهائی و شرح النجبة و مجمع البحرین از زیدی عن الصادق علیه السلام : دیعارفه در لینه الما قبل اسلامه علی یر الرضا علیه السلام .

أقول : دنی فیرت ابن النذیم : أخذ المجلد عن الجندی ، والجندی عن السیری ، والسیری عن معروف الکرضی ، و معروف عن فرقة ، و فرقة عن الحسن البصری ، و الحسن عن ابن

دنی تاریخ بغداد (قال ابن المنادی : كان بالجاب الغربی من بغداد

أبو محفوظ معروف بن الفیروزان ، و يعرف بالکدخی توفي سنة ثمانین) ونقل عنه کرامات مجعولة . انتهى ما في القاموس .

أقول : مخطوطی بود که بقدر ترجمه معروف را در شرح عبارات جملده ساقط نموده است ؛ اولاً عبارت لرین و شرح نجبه و مجمع را به مجرد معارضه ساقط نموده و کسر در برابر این مطلب نموده است . ثانیاً مسد معروف را به فرقه و حسن بصری و غیره رسانیده ، و از اقوال غیر ابن ندیم که وی را شیعیان نامند ، غرضاً حضرت رضا علیه السلام میدانند و حتی از علامه حلی که در محبت امامت شیخ کبریا

مکتوبہ : فابو نیرید البساطی کان فیختر بانه مینى الماء لدار جبر الصارق علیه السلام
 و معروف الكربھی أسلم على يد الرضا علیه السلام وكان بواب داره إلى أن مات
 ذكره بيان نیاوردہ است .

و ثانیاً نیز از حکایت آنچه از ابن ناصر، در تاریخ بغداد آورده است؛ خود مکتوبہ
 و نقل عند حکامات مجعولہ .

آخر بر چه ہر بدون دلیل در جانب، بدون شہادہ و علم، شہادت مکتوبہ از وی را
 شمرده اند؟! اگر شیخ معروف در قیامت و یا در بعضی از عقبات پیر از آن مکتوبہ را ببرد؛
 و از این سخنان و انہماک بدون دلیل بخندہ کند؛ چه خواهد گفت؟! ^{مجلو}

اما شیخ عبدالمہدی مامقانی در تفسیر المقال ج ۳ ص ۲۲۸ و ۲۲۹ راہ نصیب را بچودہ است؛
 ادب از شرح مفصلی دبارہ لیکند شیخ معروف نیز تواند از اصحاب حضرت صدوق علیہ السلام بشد؛ مکتوبہ: ^{حالی}

(۱) در کتب المراد لمع صیدائہ ۱۳۰۲ مطبوعہ غزنو ص ۱۴۱ در بحث لکت در شرح قول خود
 و تمیزہ با کلمات القسانیۃ و البدنیۃ و الخاریجیۃ کہ آرا و جریمت و تخم از وجہ خواجہ دستہ ان
 اما شمرده است، در او فرج مکتوبہ:

وقد نشرها من العلم والفضل والزهد والترك للذبا شیئاً عظیماً حتى ان الفضلاء
 من المشايخ كانوا فيخترون بخدمتهم عليهم السلام . فابو نیرید البساطی کان فیختر بانه مینى الماء
 لدار جبر الصارق علیه السلام؛ و معروف الكربھی أسلم على يد الرضا علیه السلام؛ وكان بواب داره إلى
 أن مات . وكان اكثر الفضلاء فيخترون بالانساب الیوم الخ

ترجمہ احوال معروف کرخی

فان لا ظہران یكون الرجل ایاماً تسلم اهل اسیر علی از سلم علی یہ الرضا علیہ السلام ولم یکن الرضا علیہ السلام
 زمان تبقیة؛ فلا بد وان یكون من سلم علی یہ ایاماً اثنی عشر یا .
 مضافاً الی تسلم اهل اسیر علی از کان من موأ الرضا علیہ السلام حتی قیل : ان کان یوابع
 بل عن الجاحی : ان مات علی باب الرضا علیہ السلام باز دعاء ان سرود و طوره ؛ و ان کان یزد و ک
 ان الرضا علیہ السلام پر شہذ یعنی سنہ وفات معروف ہی سنہ ثانیین ، اود ثانیین و در حیدر
 کان بخراسن ؛ فلو کان موتہ علی باب سلم یکن قبرہ بعذر ؛ لعدم تعارض النقل پر شہذ سیان و
 مقتضی و لا داعی .

و ما یسند بکونہ ایاماً ما حکى عنه من انه قال : کنت یا را بالکوفہ - فوقف علی رجل یقال له
 ابن السماء ؛ و یروی عنہ انہ ؛ فقال فی خلال کلامہ : من لوضر عنہ بکلیتہ اعرض و یرتاعا عنہ جملہ
 من قبر علی ابنہ تعالی بعلیہ اجدد سے تعالی برحمۃ علیہ ؛ و اقبلت بوجہ الخلق الیہ ؛ و من کان مرہ دورہ
 فاستمع لیرحمہ دعاً ما فوقع کلامہ فی قلبی ؛ و اقبلت علی ابنہ تعالی و رکعت جمیع ما کنت علیہ الا
 خدمتہ علی بن موسی الرضا علیہ السلام ؛ و ذکر ت هذا الکلام لمولانا فقال : یکنیاب هذه الموعظتہ
 ان اتعظت !

و حکى عنه : انہ یقول : اُتِمْسِرُوا عَلٰی رَسَدِ بَأْسِی و اطلبوا حوائجکم فنجب اناس
 من تذکیتہ نفسہ . فقال : انی قلت ذلك لانی و صفت رأسی علی باب الرضا علیہ السلام مدہ

وجاء رجل الى الرضا عليه السلام عليه دعاء يكن البحر فقرأه عند الطوفان فلم تكن من الوصول
 اليه فكتب معروف شيئاً وعلاه وقال له: اذا اضطرب البحر فاقراء ما في الكتاب يكن .
 فاخذ الرجل ثم سار الى البحر فلما رأى اشارة الطوفان، فتح الكتاب ليعرء الدعاء طمأنينه فيه
 دعاء تعلمه معروف من الرضا عليه السلام فرأى فيه مكتوباً: ايها البحر اسكن بحق معروف صاحب الرضا
 عليه السلام! فتغير الربل من ذلك، وطرحه في البحر فكن باذن الله تعالى . فعرفوا انه من بركاته
 وصار ذلك عادة لأهل البحر بعد ذلك .

فان ذلك كله يكشف عن يقينه بالرضا عليه السلام ، وخلص عقيدته فيه ، وحزمه بان جلالة
 عند الله تعالى تقضى قضاءً حاجته من توسل برأسه ببركة مولاة عليه السلام .
 وحيث كان اياماً كان زهره وكونه ثوباً بالرضا عليه السلام فدرجاً له في الحان ان لم تستفد
 من غاية زهره وثاقته .

در اینجا مرحوم ما تعانی پاسخ چند اشغالی را که بر امامی بودن سرور داشت شده است بیان میکند؛

منها میل العامة إليه وذكرهم بعبقريته حتى قال في العامور: ان معروف بن فيروزان الكرخی

معنى لقضاء
الحوائج
منه

قبه التزيان المجرّب بفساد لنته ونقل في النج في شرح العبارة عن بصاعاني انه قال

عُرِنت لي حاجة وحيرتني في سنة خمس عشرة وستائة فأنبت قبره وذكرته حاجتي كما تذكر لأصحابه

معقده ان اولياءه لا يموتون، ولكن يتقلون من دار الى دار، وهم في قبضت الحاجة قبل ان يصل

ترجمہ احوال معروف کرخی

نسخہ جامعہ خیر در کتاب الامام شریف
 الصالح ص ١٤٤ معروف کرخی
 مشہورہ در ترمذی - معروف ابن خلیل
 بن خلیل عند ما سئل عن رجل غلبه علمه
 فقال كان عند من اس الابرار تغوی الدن

الی مسکنی .

وقال القشیری فی رسالۃ المعروفة : ان معروف بن فیروز الکرخی کان من المشایخ
 الکبار ، مجاب الدعوة ، یستشف بقبره ، یقول البغدادیین : یوم معروف تبارک و تعالی
 ومنها ان خلوتک الرجال طرا عن ذکره مدحا و ذما یریب الفطن فی اختصامه بالرضا
 علیہ السلام تیما خلوتک کتاب عیون اخبار الرضا علیہ السلام عن ذکره ؛ بل جزم الفاضل المجلق ربه بعدم کونه
 ابوابا لمولانا الرضا علیہ السلام معللا بأنه لو کان كذلك لکان نعتا أصحاب کتب الرجال من شیعة ؛
 مع انهم لم یعدوا رطباً ولا یاباً من أصحاب الائمة وخواصهم وخذاءهم ووالد الیم من المهدیین و المذنبین
 و المشهورین و المجهولین ؛ الا وقد تعرضوا للبیان و ذکره و لم یکنوا الیهلوا ذکر ما ورد فی شأنه .

انگنا . مرحوم ما معانی لذلین احبابہ سیکونه جواب داده است :

لاننا نقول : ان من المقر المعلوم ان العفل محل لکونه ذابها و لم یتبین حبه لفضل لم یکن
 الا حجاج به . و سل العامة الیه و تبرکتم بقبره انما هو باعتبار حده و تکره لل دنیا فانهم یملین الکل من
 تصف بکف و ان لم یکن مستافضاً عمالو کان رافضیا .

و یؤید ما ذکرنا ان جمعا من العامة منهم تعشیر مع نصر کریم بان مجاب الدعوة و ان قبره تریاق ؛
 نصوا علی أنه من موال الرضا علیہ السلام . (١)

و اما خلوه الکتاب عن ذکره فلعلة لان الصوفیة لما انستبوا الیه و ادعوا کونه منهم ، انقضت لصلیة

اشتیاقات از مرحوم سید شرف الدین و المراجعات

باری از آنچه گفته شد برت آمد که: معروف کفری از اعلام پوزندگان راه خدا و نفع
 به سواد است. و عدم ذکر اصحاب و در اد کتب رجالیه بهین سبب است که ما معانی ذکر فرموده است.
 اما عدم احاطه علماء ظاهر علوم باطنیه، آنطور که باید اورا ارجح نهاده، و حتی ما معانی هم در
 از حین شکرده است؛ نه از صحاح؛ با آنکه باید اورا از اعظم اصحاب علی و ثبوت یعنی بدانند.
 و عجب از آن آنکه سخی است و در دفع پرورنگی است که تا چه لطف الحلی بعضی در
 برآمده اند اورا از اصحاب جعفر که اب شمار آورده؛ و سبحان الله این حدیث الهیهان عظیمی
 و سبیل الذین ظلموا ای متقلبین یقلبون.

و نیز از کفار ما واضح شد که: معروف بن خنوذت مکی است؛ و معروف بن فیروز
 کفری بغدادی است؛ و هر م از اجله و اعلام هستند. رحمة الله علیها رحمة واسعة
 باری در المراجعات بعضی از بزرگان اعلام را ذکر میکند؛ و برابر اثبات تشیستان از
 کلام اهدرست که آنها را رافضی، یا رافضی خبیث، یا شیعه، و یا میل تشیع دارند، قلداد کرده اند؛ بهترند
 نموده است. در حالیکه چون بر ترجمه احوال، در کتب آنها رجوع می شود، اصولاً و فرداً از عامه هستند؛ و نمی توان
 آنها را شیعه گفت. و از جمله مرحوم آریه مدد سید حسن صدور در کتاب تأسیس تشیعه لعلوم الاسلام بن
 منبع مشی فرموده است؛ و بعضی از سنین را از اهل تشیع نام برده است.

از باب مثال (حاکم نیشابوری صاحب مستدرک است) که در اجم در روایت فر گرفته اند

آقا صاحب المراجعات در ص ۹۲ تحت شماره ۷۸ از علمای شیعه، اردا با عنون (محمد بن عبدالله) الضبی الطهائی النیابوری هو ابو عبد الله الحاکم امام الحفاظ و المحدثین و صاحب التصانیف التي لعلها تبلغ ألف جزء إلا ان ما افوه في هذا المعام؛ یاد کرده
 و از علمای شیعه شمرده است:

و آقا صاحب ناسخ الشیعه در ص ۲۶، و در جابر در ص ۲۹۴، در ایام شیعی ذکر کرده است
 در حالیکه مستحقاً حاکم در کتب خود شیخین را خلیفه میدانسته است، و در فروع مثلاً در کتاب طهارت
 در باب وضو روایت است که فخر رافعه عامی است. و بدون تفسیر از آراء و اخبار آنها پدید آورده است.
 در اینجا باقیست: این بزرگان که او در اشغال آورده شیده دانسته اند؛ از باب تقدیم علی ائمه اهل
 علیهم السلام بر عثمان است، و به واسطه گزشت رد ایاتیکه در کتب خود در باب مناقب اهل بیت ذکر نموده اند،
 و حتی با القاب رافضی و امثالہ در املقب نموده اند؛ و این کافی در تشیع نیست.

اصل تشیع، قول به خلافت بلا فصل حضرت مولی المومنین علیهم السلام، و تقدیم آنحضرت در اصول
 و فروع بر شیخین است؛ و تا کسی خلاف آنها را مخصوصه نداند شیعه نیست.
 پنجاهم که بر غیر ائمه اهل المومنین علیهم السلام را بر معادیه مقدم میدارند و برب و لعن معادیه میگویند؛ اما
 بالاخره عثمان را هم خلیفه میدانند؛ شرا این است که در این شیعه ائمه اهل المومنین علیهم السلام در برابر خود
 در مقابل معادیه هستند؛ نه شیعه در برابر عثمان؛ و نه شیعه در برابر شیخان و عثمان؛ فانهم بائنه دین.

شماره ۲۱۵ از جوامع